

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 17ης Ιουλίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαίωμα οικογενειακής επανενώσεως — Οδηγία 2003/86/ΕΚ — Άρθρο 4, παράγραφος 5 — Εθνική ρύθμιση απαιτούσα ο συντηρών και ο σύζυγος να έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους στο χρονικό σημείο καταθέσεως της αιτήσεως επανενώσεως — Ερμηνεία σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης»

Στην υπόθεση C-338/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υποβληθείσα από το Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 29ης Μαΐου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Ιουνίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Marjan Noorzia

κατά

Bundesministerin für Inneres,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, J. L. da Cruz Vilaça, Γ. Αρέστη, J.-C. Bonichot και A. Arabadjiev, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η M. Noorzia, εκπροσωπούμενη από τον L. Binder, Rechtsanwalt,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη M. Μιχελογιαννάκη,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη M. Κοντού-Durande και τον W. Bogensberger,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Απριλίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86/EK του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανενώσεως (EE L 251, σ. 12).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της M. Noorzia και της Bundesministerin für Inneres (ομοσπονδιακής Υπουργού Εσωτερικών, στο εξής: Bundesministerin) σχετικά με την απόρριψη από τη δεύτερη της αιτήσεως της πρώτης να λάβει άδεια εγκαταστάσεως για οικογενειακή επανένωση.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/86 ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή, δυνάμει της παρούσας οδηγίας και υπό την επιφύλαξη της τήρησης των προϋποθέσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο IV, καθώς και στο άρθρο 16, των ακόλουθων μελών της οικογένειας:

α) του/της συζύγου του συντηρούντος·

[...]

5. Για την καλύτερη ενσωμάτωση και για την αποφυγή τέλεσης εξαναγκαστικών γάμων, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν από τον συντηρούντα και τον/τη σύζυγό του να έχουν συμπληρώσει ελάχιστη ηλικία, και κατά ανώτατο όριο την ηλικία των 21 ετών, πριν τους δοθεί η δυνατότητα να επανενωθούν μαζί του/της.

[...]»

Το αυστριακό δίκαιο 4 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης διέπεται από τον νόμο για την εγκατάσταση και τη διαμονή (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz, BGBl. I, 100/2005, στο εξής: NAG), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2006.

- 5 Υπό τη μορφή που έχει εφαρμογή επί των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης (BGBl. I, 111/2010), το άρθρο 46, παράγραφος 4, του NAG ορίζει ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, πρέπει να χορηγείται άδεια εγκαταστάσεως στα μέλη της οικογένειας υπηκόων τρίτων κρατών.
- 6 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 9, του NAG ορίζει την έννοια του «μέλους της οικογένειας» ως εξής:

«Μέλος της οικογένειας: σύζυγος, άγαμο ανήλικο τέκνο, περιλαμβανομένου του θετού τέκνου, γιος ή θυγατέρα συζύγου (οικογενειακός πυρήνας)· επίσης οι καταχωρισμένοι σύντροφοι· οι σύζυγοι και οι καταχωρισμένοι σύντροφοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως· σε περίπτωση πολυγαμίας, αν ένας σύζυγος ήδη συζεί στην ημεδαπή με τον συντηρούντα, οι λοιποί σύζυγοι δεν είναι μέλη της οικογένειας έχοντα δικαίωμα να λάβουν άδεια διαμονής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 7 Η Μ. Noorzia, η οποία γεννήθηκε την 1η Ιανουαρίου 1989, είναι Αφγανή υπήκοος η οποία ζήτησε, στις 3 Σεπτεμβρίου 2010, άδεια εγκαταστάσεως για οικογενειακή επανένωση με τον σύζυγό της, ο οποίος γεννήθηκε την 1η Ιανουαρίου 1990, είναι και αυτός Αφγανός υπήκοος και ζει στην Αυστρία.
- 8 Η Bundesministerin απέρριψε την αίτηση αυτή με απόφαση της 9ης Μαρτίου 2011 με την αιτιολογία ότι, έστω και αν ο σύζυγος της Μ. Noorzia είχε συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του την 1η Ιανουαρίου 2011, κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως στην Πρεσβεία της Αυστρίας στο Ισλαμαμπάντ (Πακιστάν) αυτός δεν είχε ακόμη συμπληρώσει την ηλικία αυτή, οπότε δεν πληρούται μια ειδική προϋπόθεση για την επανένωση.
- 9 Η Bundesministerin υποστήριξε ότι συνάδει με την οδηγία 2003/86 η απαιτούμενη προϋπόθεση να έχει συμπληρωθεί η ηλικία των 21 ετών κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως.
- 10 Επιληφθέν προσφυγής που η Μ. Noorzia άσκησε κατά της αποφάσεως της Bundesministerin, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86 δεν αναφέρει σαφώς ποιο χρονικό σημείο πρέπει να ληφθεί υπόψη για να αξιολογηθεί αν έχει συμπληρωθεί το κατά την εν λόγω διάταξη κατώτατο όριο ηλικίας των 21 ετών.
- 11 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Μήπως το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας [2003/86] αντιτίθεται σε ρύθμιση [εθνικού δικαίου] ορίζουσα ότι οι σύζυγοι και οι καταχωρισμένοι σύντροφοι, για να μπορέσουν να θεωρηθούν μέλη της οικογένειας επιλέξιμα για επανένωση, πρέπει να έχουν ήδη συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους στο χρονικό σημείο καταθέσεως της σχετικής αιτήσεως;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 12 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι, για να διασφαλιστεί καλύτερη ένταξη και να αποτραπούν εξαναγκαστικοί γάμοι, το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86 παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να καθορίσουν κατώτατη ηλικία, η οποία δεν μπορεί να είναι ανώτερη των 21 ετών, και η οποία πρέπει να έχει συμπληρωθεί από τον συντηρούντα και τον σύζυγό του πριν ο τελευταίος μπορέσει να επανενωθεί μαζί του.
- 13 Παρά ταύτα, στο μέτρο που η διάταξη αυτή δεν ορίζει την ημερομηνία την οποία οι εθνικές αρχές πρέπει να λάβουν υπόψη για να καθορίσουν αν πληρούται η προϋπόθεση σχετικά με την κατώτατη αυτή ηλικία, το αιτούν δικαστήριο ζητεί στην ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση ορίζουσα ότι οι σύζυγοι και οι καταχωρισμένοι σύντροφοι, για να μπορέσουν να θεωρηθούν μέλη της οικογένειας επιλέξιμα για επανένωση, πρέπει να έχουν ήδη συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους στο χρονικό σημείο καταθέσεως της αιτήσεως.
- 14 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, μη διευκρινίζοντας αν οι εθνικές αρχές οφείλουν, για να καθορίσουν αν πληρούται η προϋπόθεση σχετικά με την κατώτατη ηλικία, να λάβουν υπόψη την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως για οικογενειακή επανένωση ή την ημερομηνία κατά την οποία λαμβάνεται απόφαση επί της αιτήσεως αυτής, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να αφήσει στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια αρκεί να μη θιγεί η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης.

- 15 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η κατώτατη ηλικία που καθορίζεται από τα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86 αντιστοιχεί τελικά στην ηλικία όπου, κατά το συγκεκριμένο κράτος μέλος, θεωρείται ότι ένα πρόσωπο έχει αποκτήσει επαρκή ωριμότητα όχι μόνο για να αρνηθεί έναν εξαναγκαστικό γάμο, αλλά και για να επιλέξει να εγκατασταθεί οικειοθελώς σε άλλη χώρα με τον σύζυγό του, για να έχει εκεί οικογενειακή ζωή μαζί του και για να ενταχθεί εκεί.
- 16 Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώνεται ότι μέτρο όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο απαιτεί ο συντηρών και ο σύζυγός του να έχουν συμπληρώσει την απαιτούμενη κατώτατη ηλικία κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως, δεν εμποδίζει την άσκηση του δικαιώματος οικογενειακής επανενώσεως ούτε την καθιστά υπερβολικά δυσχερή. Επιπλέον, ένα τέτοιο μέτρο δεν αντιστρατεύεται τον σκοπό αποτροπής των εξαναγκαστικών γάμων, εφόσον προφανώς στηρίζεται στο τεκμήριο ότι, λόγω μεγαλύτερης ωριμότητας, θα είναι λιγότερο ευχερές να επηρεαστούν οι ενδιαφερόμενοι να συνάψουν εξαναγκαστικό γάμο και να δεχθούν την οικογενειακή επανένωση αν απαιτείται να έχουν ήδη συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως απ' ό,τι αν είχαν ηλικία μικρότερη των 21 ετών κατά την ημερομηνία αυτή.
- 17 Επιπλέον, το να λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως οικογενειακής επανενώσεως για να καθοριστεί αν πληρούται η προϋπόθεση κατώτατης ηλικίας συνάδει με τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της ασφάλειας δικαίου.
- 18 Πράγματι, όπως σημείωσε η Αυστριακή Κυβέρνηση, το κριτήριο που ανάγεται στην ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καθιστά δυνατό να διασφαλιστεί πανομοιότυπη μεταχείριση σε όλους τους αιτούντες που από χρονολογικής απόψεως βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, διασφαλιζόμενου ότι η ευδοκίμηση της αιτήσεως εξαρτάται κυρίως από περιστάσεις καταλογιστέες στον αιτούντα και όχι στη διοίκηση, όπως είναι η διάρκεια διεκπεραιώσεως της αιτήσεως.
- 19 Λαμβανομένων υπόψη του συνόλου των ανωτέρω κρίσεων, στο ερώτημα που τέθηκε πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση ορίζουσα ότι οι σύζυγοι και οι καταχωρισμένοι σύντροφοι, για να μπορέσουν να θεωρηθούν μέλη της οικογένειας επιλέξιμα για επανένωση, πρέπει να έχουν ήδη συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους στο χρονικό σημείο καταθέσεως της αιτήσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 20 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανενώσεως, δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση ορίζουσα ότι οι σύζυγοι και οι καταχωρισμένοι σύντροφοι, για να μπορέσουν να θεωρηθούν μέλη της οικογένειας επιλέξιμα για επανένωση, πρέπει να έχουν ήδη συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους στο χρονικό σημείο καταθέσεως της αιτήσεως.

(υπογραφές)